

23. neděle v mezidobí (A)

Mt 15,15-20

Hodina českého jazyka: Jak mluvit s druhými, když se mezi námi něco pokazí

Pomůcky: Aktovka, název předmětu, obrázek sv. Dominika Savia, dva kameny, křížek

Ahoj, děti! Kdo z vás už chodí do školy? Tak to jste „ostřílení“ školáci! A co všechno se ve škole učíte? (*Odpovědi dětí.*) Kdo má rád matematiku, češtinu, tělocvik? Právě jsme zjistili, že každý má rád něco jiného. A to je vlastně dobře.

Letos budeme chodit do školy i v kostele - otevřeme jednu úplně zvláštní školu: BOŽÍ ŠKOLU ŽIVOTA. Nebojte se, žádné zkoušení, poznámky a písemky nehrozí. Každou neděli budeme mít jeden školní předmět a podíváme se, jak by mohl souviset s tím, co nám říká Ježíš v Božím slově. Hlavně budeme hledat odpověď na důležitou otázku: Co nám evangelium – radostná zpráva o Ježíši – říká do našeho života? Je totiž dobré poslouchat Boží slovo, když se čte v kostele, ale ještě lepší je žít podle něho každý den, všude, kde jsme.

Jaký předmět máme v rozvrhu dneska? (*Děti pomohou odhalit název předmětu.*) Je to čeština. Co se v češtině učíme? Číst, psát a správně mluvit. A dnes se budeme učit, jak mluvit s druhými, když se mezi námi něco pokazí. Zeptám se: Umí slova člověku udělat radost? A mohou slova také ublížit? Co když kamarád udělá něco, co není správné? Máme mlčet nebo mu to můžeme říct? (*Prostor pro odpovědi.*) Právě o tom dnes mluvil Ježíš v evangeliu. Vzpomenete si? Ježíš řekl: „*Když někdo udělá něco špatného, jdi za ním a promluv si s ním.*“ Nemáš hned jít za všemi ostatními a říkat: „*Víš, co mi udělal?*“ Z toho pak vznikají hádky, smutek a zlost. Když máš s někým problém, máš to nejdříve říct přímo jemu. Třeba: „*Tohle mě mrzelo. Tohle nebylo správné.*“ Ježíš chce, abychom hledali cestu, jak se usmířit, jak zlé věci napravit. On nám přijde na pomoc. Vždyť dál v dnešním evangeliu bylo, že když se dva nebo tři sejdou v jeho jménu, on je mezi nimi.

Podíváme se, co mám v dnes aktovce. (*Katecheta vytáhne obrázek Dominika Savia.*) Povím vám o jednom chlapci. Jmenoval se Dominik Savio a byl to obyčejný italský kluk. Chodil do školy, hrál si s kamarády a žil v oratoři u svatého Jana Boska. Jednoho dne se dva Dominikovi kamarádi strašně pohádali. Byli na sebe tak naštvaní, že si domluvili souboj s kameny. (*Katecheta vytáhne z aktovky dva kameny.*) Dominik se nabídl, že jim bude dělat rozhodčího. V poslední chvíli na začátku souboje ale skočil mezi ně, vytáhl křížek a zvolal: „*Prvním kamenem hodte každý po mně!*“ Dokážete si představit, co se mohlo stát? Dominik se přece postavil mezi ně. (*Katecheta vytáhne křížek, dá ho mezi kameny.*) Kluci se zarazili. Ublížit Dominikovi nechtěl ani jeden, byl to jejich kamarád. Pak Dominik řekl: „*Mně nechcete ublížit, protože jsem váš kamarád. Proč ale chcete ublížit jeden druhému?*“ A řekl jim, že to, co chtějí udělat, není správné.

Jak to říkal Ježíš v dnešním evangeliu? „*Když tvůj bratr udělá něco špatného, řekni mu to.*“ Přesně tak to Dominik udělal. Řekl klukům pravdu, nenadával jim, a oni si uvědomili, jakou hloupost chtěli udělat.

Pro starší děti: Když kamarád dělá něco, o čem víš, že to škodí (někoho zesměšňuje, šikanuje, „hejtuje“ na sítích nebo se dostává do něčeho, co ho ničí), je někdy mnohem jednodušší mlčet. Být opravdovým kamarádem ale znamená mít odvahu říct: „*Tohle už není v pořádku. Záleží mi na tobě. Nedělej to.*“

Výzva na týden: Moc záleží na tom, jak slova, která se naučíme v češtině, používáme v životě. Jestli s nimi druhým říkáme pravdu s láskou anebo jestli jim nadáváme. Pro následující týden se budeme snažit používat slova s láskou. Připomene nám to ukazovačka: „*Když VIDÍM něco špatného (gesto rozhlížení), laskavými slovy to ŘEKNU (dotknout se prstem úst), a POMŮŽU to napravit (gesto opravy/spolupráce).*“

Další tipy:

(1) Pohybová anketa na úvod: „*Kdo má rád hudebku, tleskne / zamává / postaví se atd.*“

(2) Při přímlovkách mohou děti do košíku odkládat kamínky, které symbolizují to, co chtějí, aby jim Ježíš pomáhal v životě nést.

24. neděle v mezidobí (A)

Mt 18,21-35

Hodina matematiky: Kolikrát mám odpustit? – U Boha se odpuštění nepočítá.

Pomůcky: Aktovka, název předmětu, kalkulačka, obrázek sv. Jana Pavla II., případně košík a malé papírky pro děti, napsaný příklad $70 + 7 = 77$; $7 \times 70 = 490$; znak pro „nekonečno“.

Dnes nás v naší Boží škole života čeká matematika. Kdo má matematiku rád? Setkáte se s matematikou i jinde než ve škole? (*Necháme děti odpovídat.*) Počítáme nejen příklady, ale i peníze, body, gramy v receptu. A právě počítání bylo důležité i v dnešním evangeliu.

Apoštol Petr přišel za Ježíšem a zeptal se ho: „*Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když se proti mně prohřeší? Nejvíce sedmkrát?*“ Petr si možná myslel, že je opravdu velkorysý. Sedmkrát! To už je přece hodně. A Ježíš mu odpověděl něco, co zní skoro jako matematický příklad: „*Neříkám ti nejvíce sedmkrát, ale třeba sedmasedmdesátkrát.*“ Jak to Ježíš myslel? Třeba tak? (*Katecheta ukáže příklad $70 + 7$*) Kolik to je? (*Děti odpovídají: 77*) Někdo si myslí, že to Ježíš myslel dokonce i takto. (*Katecheta ukáže příklad 70×7*) To je mnohem víc. Umíte to spočítat? 490. Ted' už musím počítat na kalkulačce: Takže mám 490. V pondělí jsem Jeníkovi odpustil sedmkrát, plus v úterý tatínkovi pětkrát, minus ve středu... kolik mi to zbývá? Ne, to vůbec nejde spočítat. Asi to Pán Ježíš myslel ještě jinak. Možná nějak takto? (*Katecheta vytáhne symbol nekonečna*). To je znak pro nekonečné číslo. Budu na takové počty potřebovat kalkulačku? Nebudu. Ježíš nechce, abychom počítali, kolikrát už jsme odpustili, anebo počítali, kolikrát nám kdo ublížil. On ale dobře ví, že to někdy stejně děláme a pak nám z toho není dobře. To, co nás bolí, je opravdové a záleží na tom. Ale Ježíš nás učí všimnout si dobra a odložit zlé věci pryč – odpustit je. Jen tak se to zlé může zahojit.

Ještě mám v aktovce jednu fotku. (*Vytáhneme obrázek Jana Pavla II.*) To je papež Jan Pavel II. V roce 1981 na něj byl spáchán atentát. Papež byl těžce postřelen. Střelcem byl Mehmet Ali Ağca. Jan Pavel II. mohl mít v srdci obrovský hněv. Mohl říct: „*Tohle ti nikdy neodpustím!*“ Mohl počítat bolest nebo ztracené dny v nemocnici. Ale nestalo se tak. Po atentátu se za svého útočníka modlil a veřejně mu odpustil. Později ho navštívil přímo ve vězení.

Dokážete si představit, že byste šli navštívit člověka, který vás chtěl zabít? Jan Pavel II. dokázal proměnit dnešní evangelium v praxi. I my se setkáváme s odpuštěním a ani si to neuvědomujeme. Kolikrát už nám rodiče odpustili? Kolikrát jsme se pohádali se sourozencem a potom se usmířili? Kolikrát jsme něco pokazili a dostali novou šanci? Je to úleva, když můžeme začít znovu.

Odpuštění znamená přijmout, že se něco stalo, a postupně hledat cestu ke smíření. Když nám někdo ubližuje, máme právo chránit sebe i druhé, říct jasně „stop“ a požádat o pomoc rodiče, učitele nebo jiného dospělého. Odpuštění znamená volit dobro, pokoj a laskavost místo pomsty a hněvu. Někdy k tomu potřebujeme čas – a i to je v pořádku. Můžeme každý den udělat malý krok směrem k odpuštění.

Pro starší děti: Starší už vědí, že některé křivdy jsou velké a mohou nás ovládnout. Nenech zlo, které ti někdo udělal, aby určovalo, jakým člověkem budeš ty sám. Někdy máme v hlavě přesný seznam: kdo nás zradil, kdo nás zesměšnil, kdo nám ublížil, kdo se nám nikdy neomluvil. Ježíš nás zve, abychom ten seznam postupně přestali vést. Odpuštění není známka slabosti. Je to rozhodnutí nenechat bolest řídit náš život.

Výzva na týden: *Osobní výzva podle Jana Pavla II.* Vzpomeneš si na někoho, s kým ses v poslední době nepohodl/a, nebo na někoho, na koho se pořád trochu mračíš? Udělej první krok ty. Nemusíš říkat velká slova – stačí se na toho člověka usmát, pozdravit ho jako první, půjčit mu pastelku nebo mu nabídnout pomoc. Zlo se nejlépe poráží tím, že uděláš něco dobrého.

Další tipy:

(1) Vysvětlíme dětem pojem nekonečno a ukážeme si „ležatou osmičku“ na prstech. Děti si mohou kdykoli spojením rukou připomenout, že Boží matematika odpuštění nezná konečné číslo.

(2) Dětem rozdáme papírky, myslí si (píší si na ně) to, co je pro ně těžké odpustit. Papírky pak děti zmačkají a v obětním průvodu je vloží do připraveného košíčku. Svěří je tak Ježíši, aby jim s odpuštěním pomohl.

25. neděle v mezidobí (A)

Mt 20,1-16a

Hodina praktických činností: Každý může něco udělat. I malé pomoci si Bůh váží.

Pomůcky: Aktovka, lahev s vodou, fotka Ryana Hreljaca, papírové kapky vody na přímlyvy

Ahoj, děti! Už jste ve škole měly praktické činnosti? Co se při praktických činnostech dělá? (*Odpovědi dětí.*) Neučíme se tam jenom z knížky, ale zkoušíme něco udělat vlastníma rukama. A právě praktické činnosti máme dnes v naší Boží škole života. V dnešním evangeliu Ježíš vyprávěl příběh o hospodáři, který hledal dělníky na svou vinici. Někteří přišli pracovat brzy ráno, jiní se přidali až později – třeba kolem poledne, odpoledne, dokonce někteří až skoro večer. A když přišel večer, hospodář jim všem dal poctivou, ale stejnou odměnu. Jak se asi cítil ten, kdo pracoval celý den? (*Odpovědi.*) Možná si říkal: „*To není fér! Já jsem tady byl od rána. On přišel až odpoledne a dostane stejně jako já?*“ Cítili jste podobnou nespravedlnost někdy i vy? Zažili jste například, že jste uklízeli pokojíček, a sourozenec si hrál, nebo jste přišli první, a někdo vás předběhl? Ježíš nám v evangeliu ukazuje, že Bůh se na člověka nedívá jako na pracovníka, kterému musí přesně spočítat odpracované hodiny. Bůh každého člověka zná a každého miluje. Každému dává své dobro. A i malého dobra, co člověk udělá, si Bůh váží. Místo hledání křivd je lepší soustředit se na to, co my konkrétně můžeme udělat.

(*Katecheta vytáhne z aktovky láhev s vodou.*) Podívejte, co jsem si dnes přinesl. Vodu. Dokážete si představit, že byste se ráno probudili, chtěli se napít, ale doma by žádná čistá voda netekla? Pro nás je voda něco úplně obyčejného. Otočíme kohoutkem a teče. Ale právě voda změnila život jednomu kanadskému chlapci. Jmenoval se Ryan Hreljac. (*Ukážeme jeho fotografii.*) Ryan se narodil v Kanadě v roce 1991. Když mu bylo šest let, jeho paní učitelka ve škole vyprávěla o dětech v Africe, které nemají snadný přístup k vodě. Ryan zjistil, že zatímco on si může natočit pitnou vodu doma z kohoutku, jiné děti musí pro vodu chodit velmi daleko. A tak si řekl, že s tím něco udělá. Dostal nápad, jak dětem pomoci, ale potřeboval na to hodně peněz. Byl ale malý a peníze neměl. Mohl to vzdát. Ale on začal doma vyrábět praktické věci a po domluvě s maminkou je prodával. Chodil na brigády a vyprávěl o svém nápadu dalším lidem. Postupně se k němu přidávalo čím dál víc lidí, kteří ho podporovali. Nakonec byla v roce 1999 z peněz, které Ryan a další lidé získali, vybudována první studna u školy Angolo v Ugandě. Ryanův nápad tím ale neskončil. Za několik let z jeho malé dětské aktivity vznikla nadace, která postavila už 400 studní. A to všechno začal šestiletý Ryan.

Možná tě napadlo, že přece nemůžeš jet do Afriky a postavit tam studnu. To po tobě nikdo nechce. Stačí, když si uvědomíš, co dobrého můžeš udělat tam, kde jsi. Možná doma pomůžeš mladšímu sourozenci. Nebo uklidiš bez požádání stůl. Možná si všimneš spolužáka, který je sám, a přisedneš si k němu. A možná právě taková malá věc bude pro někoho znamenat opravdu hodně.

Vraťme se ještě k dělníkům z evangelia. Někteří pracovali celý den. Jiní přišli později. A hospodář je neodmítl. Pozval je, aby se zapojili. To je důležité i pro nás. Někdy si můžeme myslet, že když jsme něco pokazili, už nemá cenu začínat. Ale u Boha není nikdy pozdě. Můžeš začít dnes.

Pro starší děti: Někdy nás trápí, že druhý dostal stejně nebo více než my, i když pracoval méně. Ve škole, ve sportu, mezi sourozenci i mezi kamarády se často porovnáváme. Praktická pomoc ale není soutěž. Než začnu počítat, co udělal ten druhý, podívám se, co můžu udělat já. Boží spravedlnost je spojená s láskou.

Výzva na týden: *Ryanův krok.* Ryanovi bylo 6 let, když začal pomáhat malými pracemi. Zkus to tento týden jako on. Domluv se s rodiči na jedné konkrétní věci, kterou tento týden uděláš pro celou rodinu úplně sám/sama (např. budeš mít celý týden na starosti zalévání květin, rovnání bot nebo chystání příborů). I malé věci, kterými pomáháme druhým, jsou důležité.

Další tipy:

- (1) Dejte dětem po mši několik jednoduchých úkolů: srovnat židle, posbírat papírky, zamést v lavicích.
- (2) Děti po přímlyvách vkládají do košíku kapky vystřižené z papíru a symbolicky tvoří „studnu dobra“. Kapky vyjadřují ochotu pomáhat (mohou si na ně napsat, jak), svěřují to vše Ježíši.

Autorka: Katrin Zavřelová, upravila: Anna Půlkrábková
© Diecézní katechetické centrum Brno, 2026; <https://kc.biskupstvi.cz>